

Orient Apropiat. Importanța lui rezidă și în faptul că se păstrează în 15 copii, ce provin din cele mai variate regiuni: Nippur, Kis, Susa, Tall – Leilân (anticul Subat – Enlil). Copii aparținătoare în marea lor majoritate perioadei Isin – Larsa. Influența exercitată de acest text fiind covârșitoare, el rămâne ca principal reper în producția istoriografică a Mesopotamiei.

Un alt aspect deosebit de interesant este acela al Popoarelor Mării, subiect destul de controversat al pre- și protoistoriei universale ce poate fi urmărit în izvoare de primă mână, cum sunt: **Cronica regală babiloniană, Cronica eponimă a primului mileniu** (redactată în asiriană, cuprinde eponimii dintre 858–699 î.e.n.)

O altă informație deosebit de interesantă este furnizată de o tabletă ce narează începuturile domniei lui Šamaš – Šuma – ukin (680 î.e.n.): „în al doilea an al domniei (687 î.e.n.), cimrierii sunt stabiliți în Subuhnu“, regiune încă neidentificată. Se știe că cimrierii au fost oarecum „colonizați“ în această regiune, mai ales datorită luptelor interne ce domină primii patru ani de domnie a lui Šamaš – Šuma – ukin.

Ușor de citit, cu atât mai mult cu cât autorul nu se pierde în disertații și comparații de natură epigrafică, etimologiile și evoluțiile semnelor de la o perioadă la alta fiind lăsate în seama epigrafiștilor. Stilul concis, simplu, analogiile prezentate, explicațiile și mai ales bogatul aparat critic fac din această lucrare nu numai un util instrument de lucru ci mai ales un model de urmat în cercetarea și critica textului antic.

de Călin Ghemiș

Szakács Margit, *Fényképészek és fényképésműtermek Magyarországon (1840–1945)*,

Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 1997, 303 p.

Muzeograf de prestigiu și cunoscută cercetătoare din domeniul istoriei fotografiei, autoarea, Dr. Szakács Margit, reia și dezvoltă în acest volum o cercetare mai veche, ale cărei prime rezultate au fost publicate în 1974 și 1983.

Este vorba de cercetarea atentă și competentă a fondului de fotografie veche păstrat în Fototeca Istorică a Muzeului Național Maghiar [Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtára], cea mai vastă colecție de fotografie istorică de pe teritoriul Ungariei, însumând în jur de 150.000 de piese.

Pentru lămurirea cititorului, în preambulul cărții se face și un scurt istoric al acestei arhive fotografice, începând cu 1874, când a fost înregistrată prima fotografie și până la ora actuală, când colecția funcționează chiar în clădirea centrală a Muzeului Național Maghiar.

În continuare, autoarea reproduce cele două studii apărute anterior (1974, 1983), reintroducându-le în circuitul științific, întrucât, publicate fiind la vremea respectivă, din motive obiective, într-un loc ce nu avea în aparență nici o legătură cu istoria fotografiei (e vorba de revista Muzeului Maghiar al Mișcării Muncitorești), ele sunt

mai puțin accesibile cercetătorului de astăzi. Articolul din 1974 se ocupă, din punct de vedere muzeologic, de problemele metodologice ale identificării și datării fotografiilor, pe când cel din 1983 este un studiu propriu-zis de istoria fotografiei, ce trece în revistă, din acest unghi de vedere, fotografi și ateliere fotografice de pe teritoriul Ungariei între 1840–1920.

Capitolul cel mai consistent al cărții, înglobând o muncă imensă ce se întinde pe parcursul a zeci de ani, este cel al listelor-repertorii. Cartea cuprinde șase astfel de liste, grupate în trei categorii: fotografi din Budapesta, fotografi din provincie (termenul de *provincie* referindu-se aici la configurația Ungariei istorice) și fotografi din străinătate. Materialul referitor la fiecare din aceste trei categorii este sistematizat din două puncte de vedere, onomastic și topografic, rezultând astfel cele șase liste-repertoriu. Astfel, în funcție de ceea ce-l interesează, cercetătorul se îndreaptă spre una sau mai multe din ele.

Cercetătorul român din domeniul istoriei fotografiei poate folosi cu succes cel puțin două categorii din listele-repertoriu întocmite de autoare. Lista «fotografiilor din provincie», cuprinzând cele mai importante localități ale Ungariei istorice, care au beneficiat de-a lungul timpului de existența unor ateliere fotografice, cuprinde implicit și localitățile transilvănene. Se regăsesc așadar în această listă atât numele fotografiilor și atelierelor transilvănene, cât și localitatea în care au funcționat, cu menționarea inclusiv a intervalului cronologic. Cea de-a doua categorie de liste-repertoriu ce poate fi folosită de către cercetătorul român este cea cuprinzând «fotografiile din străinătate». Se regăsesc aici unele localități din România, de unde provin numeroase fotografii aflate astăzi în patrimoniul Muzeului Național al Ungariei.

În mod inevitabil, s-au strecurat în listele întocmite și unele mărunte greșeli, inerente prelucrării și sistematizării unui material atât de vast și de stufos. De pildă, pe lista fotografiilor orădeni pot fi întâlniți un fotograf din Baia Mare și altul din Novisad. Aceasta nu scade însă cu nimic valoarea lucrării, întrucât, la o coroborare mai atentă a listelor topografice și de nume, micile inadvertențe ies la iveală, putând fi lesne corectate.

Materialul informativ este în mod fericit completat de cele 80 de reproduceri după fotografii de epocă, din perioade și din categorii diferite, de la portretele anilor 1860 până la fotoreportaje și fotografia cu caracter social din anii interbelici. Fiecare din imaginile reproduse beneficiază de date științifice riguroase (autor, subiect, datare, tehnică, dimensiuni etc.), mergând până la amănunte referitoare la proveniența fotografiei în colecția muzeului și la numărul clișeului negativului. Nici de această dată muzeograful care este Dr. Szakács Margit nu se dezmințe.

Ani la rând, ca muzeograf și cercetător, autoarea a militat pentru a se acorda fotografiei istorice locul și importanța pe care le merită. Căci, susține Dr. Szakács Margit, fotografia nu este doar un auxiliar, bun de scos la iveală și de folosit cu prilejul organizării unor expoziții cu obiecte tridimensionale. Fotografia este ea însăși un izvor istoric de primă mână, cu condiția să fie identificată corect și tratată cu rigoare științifică. Este ceea ce face autoarea însăși în cuprinsul acestei cărți, punând la îndemână cercetării de specialitate un foarte util instrument de lucru.

Lucrarea se constituie în același timp ca o importantă contribuție la punerea în valoare a fondului de fotografie istorică deținut de cea mai importantă instituție muzeală a Ungariei.

Lucia Cornea